

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1107

Vragen van de leden **Sjoerdsma** en **Van der Werf** (beiden D66) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Justitie en Veiligheid over *het bericht dat er Chinese politiebureaus in Nederland zijn* (ingezonden 2 november 2022).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid (ontvangen 20 december 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «China heeft illegale politiebureaus in Nederland: aanwijzingen voor intimidatie»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe oordeelt u over dit bericht?

Antwoord 2

Het bericht is verontrustend. De vestiging in Nederland van dergelijke «overzeese politie service stations» is onacceptabel. Het kabinet heeft dan ook direct stappen genomen en de stations zijn inmiddels gesloten.

Vraag 3

Hoe lang bent u al op de hoogte van deze Chinese politiebureaus op Nederlands grondgebied?

Antwoord 3

Het bestaan van dergelijke Chinese *overseas police service stations* werd begin september 2022 signaleerd. Nader onderzoek is direct ingesteld.

Vraag 4

Hoe worden deze politiebureaus gefinancierd?

¹ RTL Nieuws, 26 oktober 2022, «China heeft illegale politiebureaus in Nederland: aanwijzingen voor intimidatie» (<https://www.rtlnieuws.nl/onderzoek/artikel/5342214/china-illegale-politiebureaus-nederland-dissidenten-onderzoek>).

Antwoord 4

Dat is niet bekend. Nader onderzoek naar de opzet van deze stations en de activiteiten die zij hebben uitgevoerd, loopt nog.

Vraag 5

Bent u het eens dat de aanwezigheid van deze politiebureaus een schending inhoudt van het verdrag van Wenen voor de diplomatieke relatie tussen Nederland en China? Bent u het eens dat de activiteiten en het gedrag van de vertegenwoordigers van deze bureaus ingaan tegen het Verenigde Naties (VN)-verdrag tegen foltering en het VN vluchtelingenverdrag (non-refoulement principe)?

Antwoord 5

Volgens het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer en het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen is het voor buitenlandse overheden slechts toegestaan in een ander land administratieve diensten en andere overheidstaken te verrichten met de expliciete goedkeuring van dat land. Het uitoefenen van overheidstaken door China op Nederlands grondgebied zonder expliciete instemming van de Nederlandse Staat is dan ook onrechtmatig.

Vooralsnog is niet vastgesteld dat deze stations betrokken waren bij operationele politietaken of intimidatie. Er is daarmee op dit moment geen reden om de activiteiten van deze stations aan te merken als in strijd met het VN-verdrag tegen foltering of het VN-vluchtelingenverdrag.

Vraag 6

Bent u het eens dat deze bureaus illegaal zijn en gesloten dienen te worden? Bent u voornemens deze bureaus zo snel mogelijk te sluiten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Het uitoefenen van overheidstaken door China op Nederlands grondgebied zonder expliciete instemming van de Nederlandse Staat is zoals gezegd onrechtmatig. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft op maandag 31 oktober de Chinese ambassadeur te verstaan gegeven dat de stations onmiddellijk dienen te sluiten en hun activiteiten moeten beëindigen. Daarnaast heeft de premier dit onderwerp ter sprake gebracht in zijn gesprek met president Xi tijdens de G20-top op Bali. De Chinese ambassade heeft sindsdien bevestigd dat de stations inmiddels zijn gesloten.

Vraag 7

Staat u in contact met de Chinese diaspora die door deze bureaus zijn geïntimideerd? Zo ja, hoe wordt hun hulp aangeboden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ja, Buitenlandse Zaken staat in contact met (vertegenwoordigers van) de Chinese diaspora in Nederland. Daarbij komen sporadisch signalen binnen over ongewenste buitenlandse inmenging. Tot op heden is hierbij geen verband vastgesteld met deze stations. Personen in Nederland die te maken krijgen met intimidatie, manipulatie of ongewenste beïnvloeding kunnen altijd aangifte of melding doen bij de politie.

Een toelichting op het meldpunt Ongewenste Buitenlandse Inmenging is opgenomen in de Kamerbrief Aanpak Statelijke Dreigingen van 28 november 2022.

Vraag 8

Wat is het bestaande beleid voor het beschermen van de Chinese diaspora in Nederland waarvan al bekend was dat ze geïntimideerd worden door de Chinese staat?²

² Nieuwsuur, 14 augustus 2019, «Oeigoeren in Nederland klagen de Chinese overheid aan» (<https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2297578-oeigoeren-in-nederland-klagen-de-chinese-overheid-aan>).

Antwoord 8

Het kabinet heeft in 2018 een landenneutrale aanpak ontwikkeld tegen ongewenste buitenlandse inmenging (OBI). Daarbij zet het in op het versterken van onze informatiepositie, onder ander door onze inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Daarnaast is de inzet gericht op versterking van de samenwerking met onze internationale partners, met name binnen Europa. De nationale aanpak bestaat uit drie sporen:

Het diplomatieke spoor: het aangaan van de dialoog met landen die zich schuldig maken aan ongewenste inmenging in Nederland en hen daar consequent op aanspreken;

Het weerbaarheidsspoor: het verhogen van de weerbaarheid van de kwetsbare groepen in Nederland, die mogelijk doelwit zijn van ongewenste buitenlandse inmenging;

Het bestuurlijke/strafrechtelijke spoor: het gecoördineerd optreden en verstoren bij actuele of dreigende incidenten, waarbij het OM en de Nationale Politie onderzoek kunnen doen en strafrechtelijke maatregelen kunnen inzetten.

Er vindt een constante toets plaats of deze aanpak volstaat en of zich nieuwe dreigingen op dit gebied aandienen.

Het probleem van buitenlandse inmenging beperkt zich echter niet tot Nederland. Het kabinet zal dan ook in EU-verband oproepen tot een *review* van deze problematiek en betere informatiedeling en samenwerking om te komen tot een effectiever beleid.

Vraag 9

Is de Chinese ambassadeur in Nederland reeds gevraagd om tekst en uitleg? Zo ja, wat is de verklaring van China voor deze illegale activiteiten op Nederlands grondgebied?

Antwoord 9

De Chinese ambassadeur is op 31 oktober aangesproken op deze kwestie en gesommeerd de stations onmiddellijk te doen sluiten en hun werkzaamheden te beëindigen. Daarbij is hem eveneens gevraagd om tekst en uitleg. De stations zouden zonder bemoeienis van de ambassade zijn opgezet door lokale Chinese autoriteiten om diensten te verlenen voor de migrantengemeenschappen vanuit de betreffende herkomstgebieden. Het zou gaan om inspanningen op vrijwillige basis om administratieve handelingen te verrichten, zoals de verlenging van rijbewijzen, zo lang reizen naar China door de covid-pandemie moeilijk is.

Vraag 10

Bent u reeds in contact getreden met Europese en internationale partners om hen te attenderen van dit internationale politienetwerk van China? Zijn er andere landen met vergelijkbare situaties? Zo ja, bent u bereid dit te doen?

Antwoord 10

De Spaanse NGO *Safeguard Defenders* berichtte begin september in een rapport over een groeiend transnationaal netwerk van een dertigtal Chinese overzeese politie service stations.³ In een vervolgrapport geeft de NGO aan dat het om ten minste 102 stations in 53 landen gaat.⁴ In dit rapport worden geen nieuwe stations in Nederland genoemd. Het kabinet staat in nauw contact met collega's in de EU en daarbuiten die ook met dit vraagstuk te maken hebben.

Vraag 11

Bent u bereid het onderzoek naar de bureaus zo spoedig mogelijk na afronding aan de Kamer te sturen? Zo ja, wanneer denkt u dit af te ronden?

³ Safeguard Defenders, «110 Overseas: Chinese Transnational Policing Gone Wild» <https://safeguarddefenders.com/sites/default/files/pdf/110%20Overseas%20%284%29.pdf>

⁴ Safeguard Defenders «Patrol and Persuade – A follow up on 110 Overseas investigation» <https://safeguarddefenders.com/en/blog/patrol-and-persuade-follow-110-overseas-investigation>

Antwoord 11

Wanneer het onderzoek is afgerond zal de Kamer hierover (indien noodzakelijk vertrouwelijk) worden geïnformeerd.

Vraag 12

Wilt u deze vragen met spoed en afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord 12

Gezien de afstemming met de betrokken departementen was het niet mogelijk om deze vragen eerder te beantwoorden.